

ДЖЕК ЛОНДОННЫҢ “THE CALL OF THE WILD” ШЫҒАРМАСЫНЫҢ ҚАЗАҚ ТІЛІНЕ АУДАРМАСЫН ТАЛДАУ

Мырзашов Ж.Ш.¹, Құлманов С.Қ.²,

¹2 к. магистранты, «М О56 - Аударма ісі: синхронды аударма»

Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және
әлем тілдері университеті

²филология ғылымдарының кандидаты, доцент, директор орынбасары,

А.Байтұрсынов атындағы Тіл білімі институты

Алматы, Қазақстан,

e-mail: k.k.sarsen@mail.ru, zhanbolatmurzashovtsmd@gmail.com

Андатпа. Бұл мақалада Джек Лондонның “The call of the wild” шығармасының қазақ тіліне аудармасы қарастырылады. Аудармашының аударма барысында қолданған аударма трансформалау әдітері мен тәсілдері талдауға алынған. Мақаланың мақсаты түпнұсқа мен аударманы салыстырып, қандай өгерістер болғанын анықтау және де аудармада мағыналық дәлдік пен адекваттылығының сақталған-сақталмағанын анықтау.

Кілт сөздер: аударма, мағыналық дәлдік, Джек Лондон, трансформация тәсілдері.

Кіріспе

Бұл мақалада Дж. Лондонның «The call of the wild» шығармасын қазақшаға Д. Әшімханұлы аударған «Тектік сарын» еңбегін түпнұсқасымен салыстыра келе, талдауға алынған үзінділердің мазмұндық сәйкестігі, тілдік бейімделу жолдары мен қазақ тілді оқырманға тигізетін әсерін саралаймыз. Мақаланың мақсаты түпнұсқа мен аударманы салыстырып, олардың мазмұндық эквиваленттілігі, идеялық жақындығы, тілдік өрнектерімен қатар, аудармашының қандай семантикалық, лексикалық, грамматикалық өзгертулер арқылы және қандай аударма трансформалау әдіс-тәсілдерін қолданғанын анықтау болып табылады.

Джек Лондон – әлемге танымал, атақты жазушы. Елуге жақын шығарма авторы, 1952 ж. шығармалары әлемдегі ең көп аударылған жазушы деген дәрежеге ие болған [1]. Оның негізінде жазушының «қай шығармалары болсын өмір шындығы шынайлығымен, сенімділігімен, нанымдылығымен көзге ұрып тұрады. .. көркемдік-эстетикалық жағынан автор өзі көріп білген өмір шындығы негізінде кестеленген» деген зерттеушілердің тұжырымдамасы жатыр десе болады [2, 116.]. Джек Лондон танымал шығармаларының бәрі дерлік қазақ тіліне аударылған.

Соның ішіндегі «The call of the wild» шығармасын Д. Әшімханұлы «Тектік сарын» деп 2011 жылы аударған. Д. Әшімханұлы басқа да жазушылардың шығармаларын аударған, атап айтсақ: Д. Голсуорсидің «Девондық адам» новелласын, Х. Абдуллинның «Сұрапыл жылдар», «Окопта» және «Қияда құлаған қыран» әңгімелерін аударған [3].

Джек Лондонның «The call of the wild» шығармасының басты кейіпкері – Бэк атты 4 жасар ірі ит. Ол шығарманың басында судья Миллердің үйінде

шалқыған өмір сүреді. Алайда уақыт өте келе адамдар Солтүстікте алтын қорын тапқан соң сол жаққа экспедициялар шыға бастайды. Бұны естіген адамдар ірі иттерді шанаға жігіп өздері де алтын іздеуге шығады. Осы уақытта судья Миллердің бір қызметшісі Бэкты алып қашып, оны бір ұрылардың тобына сатып жібереді. Ал олар өз кезегінде Бэкты алтын іздеп экспедицияға шыққан адамдарға сатады. Солтүстіктің ауа райына үйреніспеген Бэк басында көп қиындық көреді. Алайда уақыт өте келе ол өзінің жағдайына үйренісіп, басқа иттерге қарағанда да жақсы жұмыс істей бастайды. Бэктың иелері де ауысып отырады. Біреулері мейрімді болса, біреулері таякпен ұрып-соғатын қатыгез жандар еді. Бэктың соңғы иесі американдық үндістерінің қолынан қаза табады. Иесі үшін кек алмақ болған Бэк бір топ үндістерге бір өзі қарсы шығады. Бірнешеуін өлтіріп, қалғанын қорқытып қаштырып жібереді. Үндістердің қорыққаны сонша, Бэк тұрған орманды «Шайтан орманы» деп атап кетеді. Ал Бэк болса сол ормандағы қасқырлармен бірге қалған өмірін өткізеді.

Талдаулар мен нәтижелер

Бұл мақалада біз Джек Лондонның «The call of the wild» шығармасының, яғни Д. Әшімханұлының аудармасындағы «Тектік сарын» туындысының үзіндісін талдаймыз. Аудармашының қандай аударма трансформалау тәсілдерін қолданғанын, оның негіздері мен аударма тіліне бейімдеу тұрғыдан қарағанда орынды, ұтымды болуын қарастырамыз [4].

Повесть атауының аудармасы жөнінде зерттеушілердің тұжырымдамасымен келісе келе [5, 279 б.], оның сөзбе сөз аударғанда «Жабайының үні» деген мағынасын «Тектік сарын» деп ауыстыруы концептуалды метафораға негізделгенін. Себебі талдауға алынған *тектік сарын* сөз тіркесі Джек Лондонның осы шығармасында жаңа, ‘адам қолы тиіп бүлінбеген, жаратылыс күйіндегі әуен (жан айқайы)’ деген мағынаны білдіреді. Сонымен бірге автордың түпнұсқа атауына артқан мағыналық (семантикалық) көлемін толығымен және көркем шығармаға тән бояуы қанық, қазақ тілді оқырманға жағымды астарлы метафора арқылы жеткізеді.

Buck did not read the newspapers, or he would have known that trouble was brewing, not alone for himself but for every tidewater dog, strong of muscle and with warm, long hair, from Puget Sound to San Diego [6] . - *Бэк газет оқымайтындықтан бір өз басына ғана емес, Пюджеттен Сан-Диего шығанағына дейінгі бүкіл сүйекті де сіңірлі, жүндес ит атаулыға төніп келе жатқан қауіпті аңдаған жоқ* [7].

Бұл сөйлемде аудармашы өз басына ғана емес, Пюджеттен Сан-Диего, ит атаулыға төніп келе жатқан қауіпті аңдаған жоқ деген сөздердің түпнұсқамен салыстырғандағы сөйлемдегі орнын алмастырған. Оған қоса Puget Sound сөз тіркесіндегі Sound сөзін түсіріп тастап, түпнұсқада жоқ шығанағына деген сөзді қосқан. Және де tidewater dog деген сөз тіркесін ит атаулыға деп, strong of muscle деген сөз тіркесін сүйекті де сіңірлі деп, ал warm, long hair деген сөздерді жүндес деп ауыстыру тәсілін қолданған.

Because men, groping in the Arctic darkness, had found a yellow metal, and because steamship and transportation companies were booming the find, thousands

of men were rushing into the Northland [6]. - Мұның бәрі поляр түнегіне түртпектеніп өткен біреулер сары металға кезігіп, сол олжаны көлік-кеме компаниялары дабырлатып жер-жаһанға жайған соң мыңдаған адамның Сібірге қарай лап қойған сәтінен басталған-ды [7].

Бұл сөйлемде аудармашы Arctic сөзін поляр деп, groping деген сөзді түртпектеніп деп, found сөзін кезігіп деп, booming сөзін дабырлатып жер-жаһанға жайған деген сөз оралым арқылы берген. Northland сөзін Сібірге деп аударма тілін тұтынушыларға мәлім нақты атауына ауыстыру тәсілін өте орынды қолданған. Сонымен қатар, түпнұсқада жоқ Мұның бәрі және сәтінен басталған-ды деген сөздерді қосқан. Бұл қосу тәсілі түпнұсқа мазмұнын аударма реципиентіне бейімдеу мақсатпен қолданған.

These men wanted dogs, and the dogs they wanted were heavy dogs, with strong muscles by which to toil, and furry coats to protect them from the frost [6]. - Ол адамдарға ауыр жұмысқа жарайтын мығым, өздерін аяздан сақтайтын қалың да сабалақ жүнді, ірі түрпатты иттер қажет-мін [7].

Талдауға алынған сөйлемде аудармашы heavy dogs сөзін ірі түрпатты иттер деген суреттеме арқылы, strong muscles by which to toil сөздерін ауыр жұмысқа жарайтын мығым деп, furry coats сөз тіркесін қалың да сабалақ жүнді деген анықтамамен ауыстыру тәсілін қолданып, аударма оқырманына терең, жан-жақты образ сомдайды.

Buck lived at a big house in the sun-kissed Santa Clara Valley [6]. - Бэк күнгей Санта-Клара алқабындағы үлкен үйде мекендейтін [7].

Бұл сөйлемде аудармашы sun-kissed сөзін күнгей деп аударып және Valley сөзін алқабындағы деп өзгертіп, ауыстыру тәсілін қолданған. Нақты мағыналы Valley ландшафт атауын кең мағыналы алқабындағы лексеманы балама ретінде қолдануы ұтымды болса, түпнұсқадағы sun-kissed метафораны күнгей сөзімен беруі мағына жағынан дәл болғанымен түпнұсқадағы көркем сөзінің әсерін сақтамайды.

Judge Miller's place, it was called [6]. - Жұрт бұл орынды "судья Миллердің үй-жайы" деп атайды [7].

Бұл сөйлемде аудармашы Жұрт бұл орынды деп қосу тәсілін қолданған. Қосу тәсілі көбінесе осындай кездерде қолданылады. Түпнұсқада People деген сөз түсіп қалған. Сондықтан бұл сөйлемді қазақ тіліне аударғанда логикалық түрде Жұрт бұл орынды деп қосып жазу – орынды шешім.

It stood back from the road, half-hidden among the trees, through which glimpses could be caught of the wide cool veranda that ran around its four sides [6]. - Бұл өзі жол аузынан сырттау, жартылай ағаш тасасында тұрған үй еді, тек бұта арасынан баспанаға жағалай, жапсарлата салған кең де, саялы дәліз ғана көрініп тұрады [7].

Бұл сөйлемде аудармашы қосу және ауыстыру тәсілдерін қолданған. Тұрған үй еді деген сөздер қосу тәсіліне жатады. Себебі түпнұсқада ағаштардың арасында жасырынып тұрған заттың үй екені айтылмаған. Сонымен қатар аудармашы through which glimpses деген сөздерді тек бұта арасынан деп аударып, ran around its four sides деген сөздерді баспанаға жағалай, жапсарлата салған деп ауыстыру тәсілін қолданған. Соның

нәтижесінде аудамада суреттелген образ толыққанды болып шықты деген ойдамыз. Ғалым, аударматанушы, жазушы А.Ж. Жақсылықовтың «шығарманың семантикалық ерекшеліктерінің аудармада ескерілуі» жөнендегі тұжырымына сәйкес, аудармашы түпнұсқаны терең түсінгені осындай орынды өзгертулерге алып келетіні байқалуда [8].

The house was approached by graveled driveways which wound about through wide-spreading lawns and under the interlacing boughs of tall poplars [6]. - Үйге қарай қиыршық тастан төселген жіңішке жол бар. Ол бұтақтары ию-қию бытысқан сымбатты теректер түбіндегі көк шалғынды қақ жара өтеді [7].

Бұл сөйлемде аудармашы түпнұсқаның бір күрделі, құрмалас сөйлемін аудармада екі бөлек жай сөйлемге айналдырған. Бұл да ауыстыру тәсіліне жатады. Және де бірінші сөйлемде жолды жіңішке деп қосымша сипаттаған. Бұл қосу тәсіліне жатады. Ал екінші сөйлемде бұтақтарды ию-қию бытысқан, теректер сымбатты деп, және шалғынды көк деп, көркем әдеби тілмен сипаттаған. Бұл қосу тәсілі де орынды қолданып, көркем аударманың қабылдаушы оқырманға әсерін күшейтуіне әкеледі.

Және де көркем аудармаға тән метафоралық қолданыс арқылы көк шалғынды қақ жара өтеді деп иреленбейтін, тіке жолды суреттеу аудармашының ұтымды образ сомдауына әкеледі.

At the rear things were on even a more spacious scale than at the front[6]. - Үй сыртындағы жер тіптен кең [7].

Аудармашы бұл сөйлемде than at the front деген сөздерді түсіріп тастаған. Және де бұл сөйлемде At the rear сөзін үй сыртындағы деп аударғаннан көрі үй артындағы деген аударма мағыналық сәйкестікке көбірек келеді деп санаймын. Себебі ағылшын тілінде rear сөзі арты деген мағынаны білдіреді. Ал сырты деген сөз outside деп аударылады.

There were great stables, where a dozen grooms and boys held forth, rows of vine-clad servants' cottages, an endless and orderly array of outhouses, long grape arbors, green pastures, orchards, and berry patches[6]. - Онда қаптаған ат қараушылар мен олардың көмекиілері күйбеңдеп жүретін кең жылқы қоралары тұр, қызметшілерге арналған жабайы жүзім саясындағы іркес-тіркес үйшіктер мен жүйелі салынған өзге де аула құрылысы көп. Ал бұлардан әріректе көкмайса жайылым, жүзімдіктер, жеміс-жидек, бау-бақша көз тартады[7].

Аудармашы бұл жерде құрмалас сөйлемді екі жай сөйлемге бөліп аударған. Бірінші сөйлемде аудармашы great stables сөзін кең жылқы қоралары деп аударған. Бұл ауыстыру тәсілі. Себебі great деген сын есімді басқа, кең деген сын есіммен ауыстырған. Және де a dozen сөзін сан есімнен қаптаған деген сын есімге ауыстырған. Held forth сөзінде күйбеңдеп жүретін деп ауыстырған. Құрмалас сөйлемнің келесі сөйлемінде аудармашы жүзімді жабайы деп сипаттаған. Бұл қосу тәсілі арқылы аудармашы түпнұсқа мазмұнын толығырақ жеткізе алған. Себебі түпнұсқада жүзімнің жабайы екені айтылмаған. Ал келесі жай сөйлемде аудармашы керісінше жүзімдіктерді сипаттап тұрған long деген сөзді түсіріп кетеді де сөйлемдегі зат есімдердің орнын алмастырады.

Then there was the pumping plant for the artesian well, and the big cement tank where Judge Miler's boys took their morning plunge and kept cool in the hot afternoon [6]. - Мұнда терең құдықтан су тартатын қондырғы мен судьяның ұлдары әр таңда, күн ыстықта мінті түсте де шомыла беретін таспен цементпен шегенделген жүзу әуізі де бар[7].

Бұл сөйлемде аудармашы құдықты сипаттап тұрған artesian сөзін *терең* деген сөзбен және цемент әуізді сипаттап тұрған big сөзін *таспен* деген сөзбен ауыстырған. Бұл ауыстыру тәсілі арқылы түпнұсқа мен аударманың мағыналық жақындығын күшейтуге мүмкіндік берді деп пайымдаймыз. Оған әр және шегенделген жүзу деген қосулар да жатады.

And over this great demesne Buck ruled [6]. - Осынау атиантырым иеліктің бәрі Бэктің құзырында болатын [7].

Бұл сөйлемде түпнұсқаның *great* сөзінің ‘үлкен’ деген мағығасын танымдық, яғни когнитивті, концептуалды атиантырым метафорасымен ауыстыруы – аудармашының өте орынды, дәл тапқан шешімі. Себебі қазақ тілді аударма реципиенті үшін бұл метафора ана тілінің тамаша реңін жеткізеді. Созылған күрделі сөйлемді екі шағын сөйлемге беруі арқылы түпнұсқадағы and сөзі аудармада түсіп қалуы қисынды.

Here he was born, and here he had lived the four years of his life. - Ол осында туған, өз өмірінің барлық төрт жылын осында өткізген.

Бұл сөйлемде аудармашы қосу мен түсіріп тастау тәсілдерін қолданған. Қосу тәсілі сөйлем мазмұнын дәл жеткізу үшін барлық деген сөзге қолданылса, түпнұсқадағы and жалғаулығын түсіріп тастау тәсілі аударма тілінің грамматикалық құрылымына байланысты бейімделуін көрсетеді.

It was true, there were other dogs [6]. - Әрине, мұнда басқа да иттер бар еді[7].

Бұл сөйлемде аудармашы It was true сөздерін *әрине* деп өзгертіп ауыстыру тәсілін қолданған.

There could not but be other dogs on so vast a place, but they did not count [6]. - Мынандай — аса кең орында олардың болмауы мүмкін емес-тін, бірақ ондайлар есепке кіре бермейді[7].

Бұл сөйлемде аудармашы орын алмастыру тәсілін қолданған. Себебі аудармада субъект пен предикаттың орны ауысқан.

They came and went, resided in the populous kennels, or lived obscurely in the recesses of the house after the fashion of Toots, the Japanese pug, or Ysabel, the Mexican hairless, strange creatures that rarely put nose out of doors or set foot to ground [6]. - Пайда болуынан жоғалуы тез, тар күркелерде жатады немесе үй түкпірінен ұзамайтын анау жапон мопсигі Туте секілді бар-жоғы белгісіз бірдеңелер, яки жүн атаулыдан жұрдай, тып-тықыр мына Мексика иті Изабель сияқты тұмсығын таза ауаға анда-санда ғана шығарып, бақ пен аулада сирек төбе көрсететін қолапайсыз бір тіршілік иелері [7].

Бұл сөйлемде аудармашы They came and went сөздерін Пайда болуынан жоғалуы тез деп, Toots сөзін Туте деп, hairless сөзін яки жүн атаулыдан жұрдай, тып-тықыр деп, strange сөзін қолапайсыз деп өзгертіп ауыстыру

тәсілін қолданған. Ал қосу тәсілі бірдеңелер және иті деген сөздерге қолданылған.

On the other hand, there were the fox terriers, a score of them at least, who yelped fearful promises at Toots and Ysabel looking out of the windows at them and protected by a legion of housemaids armed with brooms and mops [6]. - Оның үстіне бұл үйде жиырмадан кем түспейтін тұтас фокстерьерлер тобы бар, - олар да еден жуатын құрал-жабдықтарымен қаруланған әйелдердің тасасында тұрып терезе ішінен бой қылтитатын Туте пен Изабельге ызалана ырылдайды [7].

Бұл сөйлемде аудармашы fox terriers сөзін транслитерация тәсілін қолдану арқылы фокстерьерлер деп аударған. Және де On the other hand сөзін Оның үстіне деп, a score of them деген сөздерді жиырмадан кем түспейтін деп, yelped fearful promises сөздерін ызалана ырылдайды деп, looking деген сөзді бой қылтитатын деп, protected by деген сөздерді тасасында тұрып деп, legion of housemaids сөздерін әйелдердің деп өзгертіп ауыстыру тәсілін қолданған. Қосу тәсілін тұтас және тобы деген сөздерге қолданылған.

But Buck was neither house dog nor kennel dog [6]. - Бірақ Бэк үйкүшіктер тобына да, аула төбеттері қатарына да жатпайтын [7].

Бұл сөйлемде аудармашы house dog сөзін *үйкүшіктер тобына* деп және kennel dog сөзін *аула төбеттері қатарына* деп сипаттап, аударма реципиентінің түпнұсқа мәтінді терең, автордың идеясын толық түсініп қабылдау үшін қосымша ақпарат беруді жөн көрген.

The whole realm was his. - Барлық үй-жай өз қарауында болатын.

Бұл сөйлемде аудармашы realm сөзін *үй-жай* деп және was his сөзін *өз қарауында болатын* деп өзгертіп ауыстыру тәсілін қолдану арқылы мәтін мазмұнын дәлірек жеткізген.

He plunged into the swimming tank or went hunting with the Judge's sons [6]. - Әуізде де жүзетін, судьяның ұлдарымен аңға да шығатын [7].

Бұл сөйлемде аудармашы plunged сөзін *жүзетін* деп өзгертіп, ауыстыру тәсілін қолданған. Және де түпнұсқадағы *He, swimming* және *or* сөздеріне түсіріп тастау тәсілін қолданған.

He escorted Mollie and Alice, the Judge's daughters, on long twilight or early morning rambles; - Қожайынның қыздары Молли мен Алисаны ымыртта немесе таң ертесімен серуенге шыққан кездерінде қарауылдан жүретін.

Бұл сөйлемде аудармашы he сөзін түсіріп тастап, the Judge's daughters сөзін *Қожайынның қыздары* деп өзгертіп, ауыстыру тәсілін қолданған.

On wintry nights he lay at the Judge's feet before the roaring library fire [6]. - Қысқы кештерде кітапханада алаулай жанған камин қасында отыратын судьяның аяғы астында жатады [7].

Бұл сөйлемде аудармашы fire сөзін *камин* деп өзгертіп, ауыстыру тәсілінің ішіндегі нақтылау тәсілін қолданған. Себебі қазақ тілінде fire сөзін ошақ деп емес *камин* деп нақтылап аударған.

He carried the Judge's grandsons on his back, or rolled them in the grass, and guarded their footsteps through wild adventures down to the fountain in the stable yard, and even beyond, where the paddocks were, and the berry patches [6]. - Оның

немерелерін арқасына мінгізеді немесе көкшалғында солармен бірге асыр салып ойнайды, олар батыл түрде алды-артына қарамай аула түкпіріндегі фонтанға дейін, тіпті, одан да арғы жайылым мен бау-бақша басталатын аулаққа шығып кеткен жағдайда күзетіп жүреді[7].

Бұл сөйлемде аудармашы Judge's сөзін *Оның* деп, rolled them in the grass сөздерін көкшалғында солармен бірге асыр салып ойнайды деп, through wild adventures сөздерін батыл түрде алды-артына қарамай деп өзгертіп, ауыстыру тәсілін қолданған. Және де түпнұсқадағы he сөзіне түсіріп тастау тәсілін қолданған.

Among the terriers he stalked imperiously, and Toots and Ysabel he utterly ignored, for he was king—king over all creeping, crawling, flying things of Judge Miller's place, humans included [6]. - Ол судья Миллердің үй-жайы аумағындағы екі аяқты тұрғындарды қоса есептегенде, жүгірген де ұшқан, өрмелеген жан иелерінің бәрінің үстінен қарайтын билеуші падишаһ болғандықтан да әлгі фокстерьерлер тұсынан кеуде керіп өтер еді, ал Туте мен Изабельді көзге де ілмейтін [7].

Бұл сөйлемде аудармашы stalked imperiously сөздерін тұсынан кеуде керіп өтер еді деп, for he was king сөздерін бәрінің үстінен қарайтын билеуші падишаһ болғандықтан деп, humans сөзін екі аяқты тұрғындарды деп өзгертіп, ауыстыру тәсілін қолданған. Қосу тәсілін аудармашы аумағындағы деген сөзге қолданған.

His father, Elmo, a huge St. Bernard, had been the Judge's inseparable companion, and Buck bid fair to follow in the way of his father [6].- Бэктің әкесі ірі сенбернар Элмо кезінде судьяның сенімді серігі еді. Бэк те әкесінің лайықты ізбасары болатынын байқатқан [7].

Бұл сөйлемде аудармашы бір құрмалас сөйлемді екі жай сөлемге бөліп аударған. Бірінші сөйлемде аудармашы His есімдікті *Бэктің* деп жалқы есіммен нақты атаса, St. Bernard сөзін *сенбернар* деп, inseparable сөзін *Сенімді* деп өзгертіп, ауыстыру тәсілін қолданған. Бірінші сөйлемде түсіріп тастау тәсілін *St. Bernard* сипаттайтын a huge сөзіне қолданылды. Ал екінші сөйлемде аудармашы bid fair to follow in the way of his father сөздерін де *әкесінің лайықты ізбасары болатынын байқатқан* деп өзгертіп, ауыстыру тәсілін қолданған.

Қорытынды

Қорыта айтқанда, талдауға алынған Дж.Лондонның «The call of the wild» шығармасының қазақ тіліндегі Д. Әшімханұлының «Тектік сарын» атты аудармасы түпнұсқаның мағынасын, негізгі идеясы мен түпнұсқа тілі оқырманға тигізетін әсерін қазақ тілді қабылдаушы, реципиентке, жақсы жеткізе ала білген. Қолданылған аударма трансформалау тәсілдері мен бейімделуі де орынды. Жазушы, аудармашы Дидахмет Әшімханұлының авторлық метафоралары түпнұсқада суреттелген танымдық кеңістікті аударма кеңістігіне тапқырлық таныта, қазақ тілінің бай лексикалық-фразеологиялық қорын шеберлікпен пайдалана жеткізеді.

- [1] Джек Лондон: өмірі мен қызметі - <https://kk.leskanaris.com/6942-jack-london-his-life-and-work.html>
- [2] Жұмаш А. Джек Лондонның «Меніреу мұнар» әңгімесінің аудармалары. – Абай атындағы ҚазҰПУ «Хабаршысы». – 2016. – №2 (56). – 390 б.
- [3] Аудармашы Дидахмет Әшімханұлы -<https://adebiportal.kz/kz/authors/view/1351>
- [4] Алдашева А. Аударматану: лингвистикалық және лингвомәдени мәселелер. – Алматы: Арыс, 1998. – 215 б.
- [5] Төнкер А., Болат А. Джек Лондон шығармаларының қазақ тіліндегі көріністері. – Хабаршы. Филология сериясы. әл Фараби ат.ҚазҰУ №2 (174). 2019. - 275 – 279 бб
- [6] London D. The call of the wild. - <https://linguabooster.com/ru/en/books/call-of-wild-37#read>
- [7] Джек Лондон. Тектік сарын. Қаз.ауд.- <https://bilim-all.kz/article/7583-Tektik-saryn>
- [8] Жаксылыков А.Ж. Актуальные проблемы художественного перевода и развитие казахской литературы: хрестоматия. – Алматы: Қазақ университеті, 2011. – 136 с. - <https://www.litmir.me/br/?b=595430&p=1>

REFERENCES

- [1] Jek London: ömiri men qyzmeti (Jack London: Life and Work). <https://kk.leskanaris.com/6942-jack-london-his-life-and-work.html> [In Kaz.]
- [2] Jūmaş A. Jek Londonnyñ «Menireu mūnar» äñgimesiniñ audarmalary. (Translations of Jack London's "Tower of the Tower.") – QazŪPU “Habarşhysy”. - Kazakh National Pedagogical University named after Abai “Bulletin”. – 2016. – №2 (56). – 390 p. [In Kaz.]
- [3] Audarmaşy Didahmet Äşimhanūly turaly aqqarat (Translator Didakhmet Ashimkhanov). <https://adebiportal.kz/kz/authors/view/1351> [In Kaz.]
- [4] Aldaşeva A. Audarmatanu: lingvistikalıyq jäne lingvomädeni mäseleler. (Translation Studies: Linguistic and Linguocultural Issues).– Almaty: Arys “Publ.”, 1998. – 215 p. [In Kaz.]
- [5] Tönker A., Bolat A. Jek London şyğarmalarynyñ qazaq tilindegi körimisteri. (Scenes of Jack London's works in the Kazakh language) – *Habarşy. Filologia seriasy. äl Farabi at.QazŪU - Al-Farabi Kazakh National University. Bulletin. Philology series.* - №2 (174). 2019. - 275 – 279 pp. [In Kaz.]
- [6] London D. The call of the wild. - <https://linguabooster.com/ru/en/books/call-of-wild-37#read>
- [7] Jek London. Tektik saryn. Qaz.aud. (The call of the wild. Kazakh translation). <https://bilim-all.kz/article/7583-Tektik-saryn> [In Kaz.]
- [8] Jaksylykov A.J. Aktuälnye problemy hudojestvennogo perevoda i razvitie kazahskoi literatury: hrestomatia. (Actual problems of literary translation and the development of Kazakh literature: a reader). –Almaty: Qazaq universiteti “Publ.”, 2011. – 136 p. <https://www.litmir.me/br/?b=595430&p=1> [In Rus.]

АНАЛИЗ ПЕРЕВОДА ПРОИЗВЕДЕНИЯ ДЖЕКА ЛОНДОНА “THE CALL OF THE WILD” НА КАЗАХСКИЙ ЯЗЫК

Мырзашов Ж.Ш.¹, Құлманов С.Қ.²,

¹Магистрант 2 курса, специальность «М О56 - Перевод: синхронный перевод», Казахский университет международных отношений и мировых языков имени Абылай Хана,

²кфн, доцент, зам.директора, Институт языкознания им.А.Байтурсынова
Алматы, Казакстан

e-mail: zhanbolatmurzashovtsmd@gmail.com, k.k.sarsen@mail.ru

Аннотация: В этой статье приводится анализ казахского перевода произведения Джека Лондона “The call of the wild”. Рассматриваются приемы трансформаций, использованные переводчиком в процессе перевода. Цель статьи - сравнить оригинал с переводом, чтобы определить, какие изменения произошли, и определить, сохранил ли перевод семантическую точность и адекватность.

Ключевые слова: перевод, эквивалентность перевода, Джек Лондон, приемы трансформаций.

ANALYSIS OF THE TRANSLATION OF THE WORK OF JACK LONDON “THE CALL OF THE WILD” IN KAZAKH LANGUAGE

Murzashov Zh.Sh.¹, Kulmanov SK.²,

¹2nd year Master's degree student, "M O56 - Translation: simultaneous translation", Kazakh University of International Relations and World Languages named after Abylai Khan,

² Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Deputy Director, Institute of Linguistics named after A. Baitursynov
Almaty, Kazakhstan

e-mail: zhanbolatmurzashovtsmd@gmail.com, k.k.sarsen@mail.ru,

Annotation: This article discusses the Kazakh translation of an excerpt from “The call of the wild” by Jack London. It analyzes what methods of transformation were used by the translator in the translation process. The purpose of the article is to compare the original with the translation to determine what changes have taken place and to determine if the translation has retained semantic accuracy.

Key words: translation, equivalence of the translation, Jack London, transformation techniques

Статья поступила 23.04.2021